

# SENIOREN BULLETIN

NOVEMBER 2015



JAARGANG 36 - NR 4



# Colofon



**Federatie van  
Philips  
Verenigingen van  
Gepensioneerden**

Kastanjelaan 400  
gebouw SFH ½  
5616 LZ Eindhoven  
telefoon 040-251 20 02  
(maandag-woensdag-donderdag  
van 10.00 -13.00 uur)

e-mail: [bestuur@federatie.nl](mailto:bestuur@federatie.nl)  
website: [www.federatie.nl](http://www.federatie.nl)

## Inhoud

Van de redactie.....	3
Van de bestuurstafel .....	4
De KNVG .....	5
Koopkrachtontwikkeling ouderen 2016 .....	6
In memoriam .....	9
De Zorgverzekering in 2016 .....	10
Klachten Zorgverzekering? .....	12
De vrouw van 100 miljard .....	13
Juridische reserve .....	14
Kwartaalverslag Philips Pensioenfonds .....	15
Agenda .....	20

### **REDACTIECOMMISSIE:**

*Jos Ducheine  
Wim Hoogenboezem (voorzitter)*

*Het Senioren Bulletin is het orgaan van de Federatie van Philips Verenigingen van Gepensioneerden. Het verschijnt in februari, mei, september en november. Overname van artikelen is toegestaan met toestemming van de redactie en met vermelding van de auteur en de naam van dit blad. De redactie stelt toezending van een exemplaar van het blad waarin een artikel is overgenomen zeer op prijs.*

*Het Senioren Bulletin wordt gratis toegezonden aan de begunstigers en de besturen van de Lidverenigingen van de Federatie. Begunstigers zijn personen die de Federatie steunen met een jaarlijkse bijdrage van tenminste € 25,00.*

*Niet-begunstigers en leden van bij de Federatie aangesloten gepensioneerdenverenigingen kunnen zich abonneren op het Senioren Bulletin tegen betaling van ten minste € 10,00 per jaar. Aanmelding hiervoor bij het secretariaat van de Federatie, Kastanjelaan 400, gebouw SFH ½, 5616 LZ Eindhoven of per e-mail: [bestuur@federatie.nl](mailto:bestuur@federatie.nl).*

*Vormgeving en druk SB:  
Arts grafisch compleet, Eindhoven ([artsgrafischcompleet.nl](http://artsgrafischcompleet.nl)).  
Fotografie: Hans Arts*

# Van de redactie



FPVG-SECRETARIS, JOS DUCHEINE

*Bij het schrijven van de inleiding voor Van de redactie zoek ik altijd naar positieve woorden. Terugkijkend constateer ik dat het de laatste jaren meestal niet echt vrolijke woorden waren. En ook nu is er op het gebied van pensioenen en zorg weinig reden tot vrolijkheid. Maar, we hadden een prachtige zomer.*

Zoals gebruikelijk opent het Senioren Bulletin weer met Van de bestuurstafel door onze voorzitter. Het beschrijft weer waar wij als Federatie mee bezig zijn. In een bijdrage van Just Slakhorst leest u over de activiteiten op het gebied van de landelijke belangenbehartiging door de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden (KNVG). Rond deze tijd worden de zorgpremies voor 2016 bekend. Theo Tromp praat ons vast bij over de stand van zaken in zorg en zorgverzekering.

## Kopij

*De redactiecommissie ontvangt graag artikelen en/of ingezonden brieven van lezers van het Senioren Bulletin (SB) die relevant zijn voor gepensioneerden en Philips gepensioneerden in het bijzonder. Plaatsing, al dan niet verkort, in een volgend SB wordt beoordeeld door de redactie en moet niet in strijd zijn met de doelstelling van de Federatie. Bijdragen voor het februari-nummer zijn welkom tot 22 januari 2016.*

Deze zomer maakte het kabinet trots bekend dat alle werkenden in 2016 fors meer koopkracht zouden hebben. De gepensioneerden leken vergeten. Maar, er werd gerepareerd. Het beste wat je er van kan zeggen, is dat niet alle ouderen er op achteruit gaan. U leest erover in de bijdrage Koopkrachtontwikkeling ouderen 2016.

In een stukje over het juridische fonds legt het bestuur uit wat de huidige status van de juridische reserve is.

En natuurlijk treft u ook weer het verslag over het 3de kwartaal aan van het Philips Pensioenfonds.

Tenslotte kunt u in een column lezen hoe je op een "ludieke" manier aan kun kijken tegen hoe de politiek bezig is met pensioenen.

JOS DUCHEINE

# Van de bestuurstafel



Na het zomerreces is in de afgelopen maanden weer veel gebeurd en in beweging gezet.

Allereerst is begin september onze pensioencommissie formeel benoemd. De taak van deze commissie is om het bestuur te adviseren over mogelijke keuzes die kunnen of moeten worden gemaakt als gevolg van de veranderende pensioenwetgeving.

Het Quo Vadis project binnen de Federatie is een volgende fase ingegaan. Doel van het project is om te onderzoeken hoe de Federatie het best toekomstbestendig kan worden georganiseerd. De drie commissies hebben hun werkzaamheden opgepakt. De adviezen worden vóór kerstmis verwacht.

Het nieuwe Verantwoordingsorgaan (VO) van Philips Pensioenfonds is aan de slag gegaan en heeft zich gebogen over de aanvangshaalbaarheidstoets zoals deze door het Philips Pensioenfonds vóór 1 oktober bij De Nederlandsche Bank (DNB) moest worden aangeleverd.

Helaas heeft Nico Bruijtel wegens zakelijke beslommeringen in de privésfeer afstand gedaan van zijn positie in het VO. Zijn opvolger is de heer Ad Verhagen. Wij vertrouwen erop dat Ad met zijn ruime operationele en bestuurlijke ervaring een belangrijke bijdrage kan leveren aan het Verantwoordingsorgaan.

Inmiddels is duidelijk geworden dat de splitsing van Philips in Philips Healthtech en Lighting Solutions op 1 februari 2016 een feit zal zijn. De Federatie zal de gevolgen voor het Philips Pensioenfonds en de gepensioneerden nauwlettend volgen. Het moge duidelijk zijn dat de Federatie geen enkele negatieve consequentie voor het Fonds en de Philips gepensioneerden zal dulden.

Over de ontwikkelingen in de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden (KNVG) vindt u, in dit nummer, een bijdrage van Just Slakhorst.

NAMENS HET DAGELIJKS BESTUUR  
ROEL FONVILLE  
VOORZITTER

# De KNVG

*Met zijn 40 lidverenigingen, waaronder de Verenigde Bonden Overleg Brabant (VBOB) als geassocieerd lid zonder stemrecht, heeft de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden (KNVG) rond de 250.000 leden en is daarmee de grootste vertegenwoordiger van de gepensioneerden.*

**De activiteiten van de KNVG zijn te volgen op haar website: [www.knvg.nl](http://www.knvg.nl).**

Deze activiteiten vallen ruwweg in drieën uiteen:

- Reacties op plannen van en stellingnames door de politiek en verschillende maatschappelijke organisaties.
- Beïnvloeding van de beeldvorming over ouderen middels de websites "Pensioenleugen" en "Loon voor later".
- Het uitwerken van alternatieve plannen voor ons pensioenstelsel.

De eerste twee activiteiten zijn vooral reactief en omvatten alternatieven c.q. gefundeerd commentaar op door anderen geventileerde denkbeelden. Niet iedereen is daarmee gelukkig, maar de KNVG wordt er door ongeannuceerde stellingnames van b.v. politieke partijen, jongerenorganisaties of De Nederlandsche Bank (DNB) veelal toe gedwongen.

Dat neemt niet weg dat de KNVG een constructieve organisatie is die ook de samenwerking zoekt met zowel andere ouderen or-

ganisaties als ook met b.v. sociale partners. Langs die weg komt de KNVG met alternatieve voorstellen.

Als voorbeelden noem ik de rapporten "Naar een nastrevenswaardig pensioen" uit september 2014 en "Mogelijke richting voor een nieuw pensioenstelsel – Individueel Solidair Definted Contribution (ISDC)" uit mei 2015.

In het eerste rapport wordt geprobeerd door een aantal aanpassingen het huidige systeem toekomstbestendig te maken ondermeer door de buffereisen drastisch te verlagen en te rekenen met een vast en uniform rendement van 2,7% (+ 2% Inflatie). Aangetoond werd, dat dit bij de huidige premies voldoende is voor een waardevast pensioen. Het ISDC borduurt voort op al-

ternatief IV van het SER rapport over het pensioen van de toekomst. In deze variant, die brede steun kreeg, worden de pensioenen meer geïndividualiseerd. Ieder bouwt een voor hem inzichtelijke pensioenpot op die collectief wordt belegd. In de door de gezamenlijke pensioencommissie van KNVG en Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden (NVOG) uitgewerkte variant ligt de nadruk op de solidariteit.

Geïnteresseerden kunnen beide rapporten terugvinden op bovengenoemde website of opvragen bij ons secretariaat.

De KNVG zal voortgaan voorstellen van derden constructief te becommentariëren alsmede zelf voorstellen te genereren.

JUST SLAKHORST





# Koopkrachtontwikkeling ouderen 2016

## Inleiding

Toen het kabinet aankondigde voor 2016 € 5 miljard in te zetten voor de koopkracht van werkenden, leken de ouderen, gepensioneerd, opnieuw het kind van de rekening.

Al snel echter kwam de toezegging, dat alles in het werk gesteld zou worden om de negatieve effecten voor gepensioneerd "te repareren".

Dat leidt dan tot de volgende trotse tekst van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW):

*"Meer koopkracht in 2016.*

*Ruim 80 procent van de mensen gaat er in 2016 financieel op vooruit. De belastingen op werk gaan omlaag. Van deze verlaging profiteren werkenden met een laag inkomen het meest. Gemiddeld genomen gaan mensen met een baan er 2,6% op vooruit, dat is al snel 750 euro netto per jaar. Werkende ouders krijgen meer kinderopvangtoeslag. Maar ook mensen in een uitkering en gepensioneerd gaan er gemiddeld iets op vooruit".*

Bovenstaande tekst geeft maar een beperkt beeld van de werkelijkheid. Zeker, veel mensen gaan er in koopkracht op vooruit, ook gepensioneerd, maar veel gepensioneerd gaan er gewoon weer op achteruit.

Gepensioneerd profiteren minder dan werkenden van de belastingverlaging. Dit komt onder andere omdat de aanvullende pensioenen niet stijgen. Gepen-

**TABEL 1**

Inkomen alleenstaanden		Koopkrachtmutatie	
		p/jaar	p/maand
AOW +ap:	€ 0,-	0,8%	€ 11
AOW +ap:	€ 2.500,-	0,9%	€ 13
AOW +ap:	€ 5.000,-	0,7%	€ 11
AOW +ap:	€ 10.000,-	0,1%	€ 1
AOW +ap:	€ 20.000,-	- 0,5%	- € 13
AOW +ap:	€ 40.000,-	- 1,4%	- € 46
AOW +ap:	€ 60.000,-	0,3%	€ 12
AOW +ap:	€ 75.000,-	0,1%	€ 5
AOW +ap € 5.000,- en € 50.000,- vermogen		- 1,5%	- € 22
AOW +ap € 5.000,- en € 100.000,- vermogen		- 1,5%	- € 22
Inkomen echtparen		Koopkrachtmutatie	
		p/jaar	p/maand
AOW +ap:	€ 0,-; app: € 0,-	0,4%	€ 7
AOW +ap:	€ 2.500,-; app: € 0,-	0,6%	€ 13
AOW +ap:	€ 5.000,-; app: € 0,-	0,5%	€ 11
AOW +ap:	€ 10.000,-; app: € 0,-	0,4%	€ 10
AOW +ap:	€ 20.000,-; app: € 0,-	- 0,6%	€ 17
AOW +ap:	€ 40.000,-; app: € 0,-	- 1,3%	- € 49
AOW +ap:	€ 60.000,-; app: € 0,-	0,2%	€ 8
AOW +ap:	€ 75.000,-; app: € 0,-	0,0%	€ 1
AOW +ap:	€ 20.000,-; app: € 5.000,-	- 0,5%	- € 15
AOW +ap:	€ 30.000,-; app: € 7.500,-	- 1,2%	- € 44
AOW +ap:	€ 40.000,-; app: € 10.000,-	- 1,2%	- € 55
AOW +ap:	€ 50.000,-; app: € 12.500,-	- 1,2%	- € 61
AOW +ap:	€ 75.000,-; app: € 18.750,-	- 0,2%	- € 11
AOW +ap € 5.000,-; app: € 0,- en € 100.000,- vermogen		- 1,8%	- € 35
AOW +ap € 5.000,-; app: € 0,- en € 150.000,- vermogen		- 2,4%	- € 44

sioneerd met een hoger aanvullend pensioen van rond de € 2.000,- per maand en hoger, gaan er op achteruit. Hun aan-

vullend pensioen wordt niet geïndexeerd en ze moeten meer betalen aan de inkomensafhankelijke zorgpremie.

Ouderen met een lager inkomen en meer dan € 20.000,- spaargeld per persoon gaan meer belasting over hun spaargeld betalen. Ook kunnen ze daardoor het recht op toeslagen verliezen.

In dit artikel zetten we de koopkrachtplaatjes van een aantal voorbeeld huishoudens van gepensioneerden op en rijtje. Deze koopkrachtplaatjes laten koopkrachtmutaties zien, de verandering van de inkomsten en uitgaven van jaar op jaar. Daarbij verandert er niets behalve de gemiddelde verwachte verandering van het inkomen, het bruto-nettotraject en de verwachte inflatie. Het zijn statische koopkrachtmutaties.

De bronnen die we gebruiken zijn informatie en publicaties van het ministerie van SZW, het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud), de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden KNVG) en de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden (NVOG).

In de tabellen staat de afkorting ap voor: aanvullend pensioen en app voor: aanvullend pensioen partner.

**TABEL 2**

Inkomen alleenstaanden		Koopkrachtmutatie		
		p/jaar	p/maand	
AOW +ap:	€ 0,-	0,7%	€ 10	
AOW +ap:	€ 2.500,-	0,7%	€ 11	
AOW +ap:	€ 5.000,-	0,6%	€ 10	
AOW +ap:	€ 10.000,-	0,0%	€ 0	
AOW +ap:	€ 20.000,-	- 0,6%	- € 14	
AOW +ap:	€ 40.000,-	- 1,5%	- € 47	
AOW +ap:	€ 60.000,-	0,3%	- € 11	
AOW +ap:	€ 75.000,-	0,1%	€ 3	
Inkomen echtparen		Koopkrachtmutatie		
		p/jaar	p/maand	
AOW +ap:	€ 0,-;	app: € 0,-	0,3%	€ 6
AOW +ap:	€ 2.500,-;	app: € 0,-	0,5%	€ 10
AOW +ap:	€ 5.000,-;	app: € 0,-	0,4%	€ 9
AOW +ap:	€ 10.000,-;	app: € 0,-	0,3%	€ 8
AOW +ap:	€ 20.000,-;	app: € 0,-	- 0,7%	- € 19
AOW +ap:	€ 40.000,-;	app: € 0,-	- 1,4%	- € 51
AOW +ap:	€ 60.000,-;	app: € 0,-	0,1%	€ 6
AOW +ap:	€ 75.000,-;	app: € 0,-	0,0%	€ 0
AOW +ap:	€ 20.000,-;	app: € 5.000,-	- 0,6%	- € 18
AOW +ap:	€ 30.000,-;	app: € 7.500,-	- 1,2%	- € 46
AOW +ap:	€ 40.000,-;	app: € 10.000,-	- 1,3%	- € 57
AOW +ap:	€ 50.000,-;	app: € 12.500,-	- 1,3%	- € 64
AOW +ap:	€ 75.000,-;	app: € 18.750,-	- 0,2%	- € 13

### Koopkrachtveranderingen zonder zorgkosten (Tabel 1)

Alleenstaande ouderen met alleen een AOW-uitkering of met een klein aanvullend pensioen gaan er zo'n 0,8 procent op vooruit. Vanaf een aanvullend pensioen van € 5.000,- neemt dat af. Bij € 20.000,- daalt de koopkracht. Bij € 40.000,- euro (tot € 60.000,- euro voor echtparen) daalt de koopkracht met bijna 1,5 procent.

Bij nog hogere inkomens is de koopkrachtverandering weer iets positief. Dit komt met name door de verlenging van de derde belastingschijf.

### Koopkrachtveranderingen met zorgkosten

In tabel 2 staan de koopkrachtveranderingen weergegeven voor verschillende voorbeeldhuishoudens met zorgkosten.

Het gaat hierbij om de volgende zorgkosten: Volledig verplicht eigen risico voor de zorgverzekering, fiscale aftrek specifieke zorgkosten voor dieetkosten: 100 euro (forfaitair bedrag), reiskosten: 150 euro, extra kleding en beddengoed: 310 euro en eigen bijdrage Wmo voor huishoudelijke hulp.

Het verplichte eigen risico stijgt met 10 euro in 2016. De fiscale aftrek verandert niet. De eigen bijdrage Wmo wordt geïndexeerd. Hierdoor verschilt de koopkrachtmutatie van de meeste huishoudens met deze zorgkosten nauwelijks van het beeld zonder zorgkosten.

### Koopkrachtveranderingen met zorgkosten en huishoudelijke zorg

In 2015 is deze zorg overgegaan naar de gemeente, die hiervoor een maatwerkvoorziening kunnen treffen, of de zorg toegankelijk kunnen maken via een algemene voorziening.

In een aantal gemeenten valt de huishoudelijke hulp onder een maatwerkvoorziening en blijft dat ook volgend jaar het geval. In andere gemeenten valt de huishoudelijke hulp onder een algemene voorziening en blijft dat ook in 2016 zo. En er zijn gemeenten waarin de huishoudelijke hulp per 2016 overgaat van een maatwerkvoorziening naar een algemene voorziening. In die gemeenten betalen mensen nu een eigen bijdrage Wmo en gaan ze in 2016 een uurtarief betalen. Vaak wordt dit tarief wel gedeel-

**TABEL 3**

Inkomen alleenstaanden		Koopkrachtmutatie	
		p/jaar	p/maand
AOW +ap:	€ 0,-	- 3,9%	- € 54
9OW +ap:	€ 2.500,-	- 3,4%	- € 54
AOW +ap:	€ 5.000,-	- 3,2%	- € 54
AOW +ap:	€ 10.000,-	- 7,2%	- € 129
AOW +ap:	€ 20.000,-	- 6,1%	- € 143
AOW +ap:	€ 40.000,-	- 5,6%	- € 176
AOW +ap:	€ 60.000,-	- 2,9%	- € 118
AOW +ap:	€ 75.000,-	- 2,7%	€ 126
Inkomen echtparen		Koopkrachtmutatie	
		p/jaar	p/maand
AOW +ap:	€ 0,-;	app: € 0,-	- 3,0% - € 58
AOW +ap:	€ 2.500,-;	app: € 0,-	- 2,6% - € 54
AOW +ap:	€ 5.000,-;	app: € 0,-	- 2,5% - € 55
AOW +ap:	€ 10.000,-;	app: € 0,-	- 5,3% - € 121
AOW +ap:	€ 20.000,-;	app: € 0,-	- 5,2% - € 148
AOW +ap:	€ 40.000,-;	app: € 0,-	- 4,9% - € 180
AOW +ap:	€ 60.000,-;	app: € 0,-	- 2,7% - € 123
AOW +ap:	€ 75.000,-;	app: € 0,-	- 2,5% - € 131
AOW +ap:	€ 20.000,-;	app: € 5.000,-	- 4,6% - € 147
AOW +ap:	€ 30.000,-;	app: € 7.500,-	- 4,6% - € 175
AOW +ap:	€ 40.000,-;	app: € 10.000,-	- 4,2% - € 186
AOW +ap:	€ 50.000,-;	app: € 12.500,-	- 3,8% - € 193
AOW +ap:	€ 75.000,-;	app: € 18.750,-	- 2,2% - € 142

telijk gecompenseerd door een tegemoetkoming van de gemeente. Bijvoorbeeld via de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT).

In tabel 3 is het koopkrachteffect van de verschuiving van de huishoudelijke hulp van een maatwerk naar een algemene voorziening inzichtelijk gemaakt. Hierbij is uitgegaan van 2 uur huis-

houdelijke hulp per week. Een eigen bijdrage Wmo in 2015 en een uurtarief van 7,50 euro bij lagere inkomens en 15 euro bij hogere inkomens in 2016. Daarnaast blijft met ook volgend jaar de eigen bijdrage Wmo betalen voor andere vormen van zorg.

JOS DUCHEINE



# In memoriam J. van Eijbergen



De Federatie werd opgericht op instigatie van de toenmalige directeur Bram Ouweneel van de stichting Philips-de Jongh Ontspanningsfonds (POF, opgericht in 1921) en op 20 november 1978 officieel geïnstalleerd door de toenmalige president van Philips, Jhr. H. van Riemsdijk. Het eerste voorlopige bestuur stond onder voorzitterschap van de heer E. Haupt, die later werd opgevolgd door de heer Ouweneel zelf. Beide gingen op pad om te helpen bij het oprichten van lokale en autonome verenigingen van gepensioneerden in plaatsen met een Philips vestiging. Destijds waren 16 verenigingen aangesloten bij de Federatie.

Begin 1983 kwam het bestuur van de Federatie tot de conclusie "dat haar taakstelling van belangenbehartiging van de Philips gepensioneerden en hun nabestaanden pas met voldoende gewicht uit te voeren zou zijn als men ingang zou krijgen bij de

*Van het eind van de zomervakantie kwam bij de Federatie het droeve bericht binnen dat ons mede-lid en Lid van Verdienste de heer J. van Eijbergen (Hans) op 12 juli is overleden. Hij werd 91 jaar. Wellicht zullen velen hem niet kennen, maar veel oudere gepensioneerden van Philips zullen zich herinneren dat Hans van Eijbergen een belangrijke en zeer gewaardeerde rol gespeeld heeft in de beginactiviteiten van de Federatie.*

landelijke politiek en overheidsorganen die zich met het ouderenbeleid bezighouden."

Hans van Eijbergen werd in april 1984 secretaris van de Federatie en samen met voorzitter Bram Ouweneel bouwde hij daarna contacten op met de gepensioneerdverenigingen van de KLM, Shell, de Omroepen en het hoofdkantoor van Unilever, waarbij de Overleggroep Verenigingen van Gepensioneerden van Ondernemingen (OVGO) gevormd werd. Na veel informele overlegvergaderingen werd besloten tot oprichting van een vereniging met volledige rechtspersoonlijkheid teneinde een betere herkenbaarheid bij de politiek te verwerven. Op 4 december 1986 begon de OVGO (nu als Overlegorgaan i.p.v. Overleggroep) statutair aan zijn formele bestaan. Hans van Eijbergen was een van de oprichters en werd secretaris. Met zijn uitermate kundige en niet aflatende inzet heeft hij als secretaris veel jaren zowel de Federatie als de OVGO gediend. Met het Tweede-Kamerlid van D'66, de heer E. Nypels, bereidde hij een wetswijziging van de geldende pensioen- en spaarfondsenwet voor en ijverde constant voor een formele samenwerking

met de Ouderenbonden.

Bij zijn terugtreden uit het bestuur in april 1990 werd hij Lid van Verdienste en bleef daarna nog jarenlang betrokken bij het reilen en zeilen van de Federatie. Gevraagd en ongevraagd gaf hij ongezouten zijn mening en vooral toen het bestuur van de Federatie in 2003 om beleidsredenen besloot tezamen met geestverwanten van Shell, Unilever, AKZO, Hoogovens en Duphar uit de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden (NVGO) te stappen. De NVOG was de opvolger van de OVGO, bij de oprichting waarvan Hans van Eijbergen immers aan de wieg gestaan had.

De laatste jaren verminderde zijn bemoeienis met pensioenland langzamerhand, helaas als gevolg van een verslechterende gezondheid.

Het bestuur van de Federatie is hem veel dank verschuldigd voor zijn grote inzet en vele beleidsbijdragen. Hans van Eijbergen blijft in onze herinnering als een groot voorvechter voor een beter bestaan van de gepensioneerden, en niet alleen voor die van Philips.

NAMENS HET DAGELIJKS BESTUUR,

ENGEL HOEFGEEST

# De Zorgverzekering in 2016



De vier grote zorgverzekeraars hebben inmiddels de gewoonte om hun premies voor het komende jaar op het allerlaatst bekend te maken en voor het jaar 2016 zal het niet anders zijn. Pas op 18 november verwachten dat de premies bekend gemaakt zullen worden. Deze tekst werd ruim voor de 18de november opgesteld. Toch zijn er wel er wel wat te melden. De hoofdzaken zijn:

- **Nominale premie voor de basisverzekering**

De overheid rekent met een stijging van € 7,-. Dit kan echter per verzekering verschillen o.a. omdat sommige verzekeraars misschien grotere buffers hebben dan nodig is. Wij hopen dat verhoging voor IAK/VGZ tussen de €3,- en €5,- uitkomt.

- **Verplicht eigen risico**

De verhoging van het eigen risico is in feite een premieverhoging. Deze post stijgt met € 10,- naar €385,- zo heeft de minister besloten.

- **Inkomensafhankelijke bijdragen**

Voor werkgevers daalt deze post van 6,95% naar 6,75% en gaat over maximaal € 52.765,- het z.g. bijdrageloon. Voor zelfstandigen en gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden stijgt de inkomens afhankelijke bijdrage van 4,85% naar 5,5%. Dat lijkt weinig maar is toch weer een stijging van ruim 13% van deze post. Hier komt weer het vervelende aspect van het huidige stelsel naar boven: te veel knopen waaraan gedraaid kan worden. De wijzigingen lijken gering maar de stijgingen gaan verkapt steeds maar door.

- **Premie wet langdurige zorg (Wlz)**

Zoals bekend werd met ingang van 1-1-2015 de AWBZ opgeheven en de inhoud gesplitst waarbij een deel naar de zorgverzekering ging en een deel naar de Wmo dit alles volgens de wet Wlz. De premie voor 2016 is gelijk aan die van 2015 en bedraagt 9,65%.

- **De basispolis**

De budgetpolis blijft overeind zonder verdere aanpassingen. Dat is verrassend want een jaar geleden was er bijna een kabinetscrisis vanwege deze polis en de regelingen rond vrije artsen keuze en second opinion. De redding voor het kabinet werd gevonden in de afspraak dat de minister voor april met een aanvullend plan zou komen. Dat plan is er nooit gekomen en de kamer neemt op dit punt actie. Voor de

budget polis zijn er restricties m.b.t. vrije artsen keuze, uiteraard want het is de goedkoopste basispolis. Verder kunt u kiezen tussen een naturapolis of een restitutiepolis. Zonder actie van uw kant krijgt u weer voor 2016 de polis die u had in 2015. Toch zit er een addertje onder gras. Vrijwel alle verzekeraars stellen dat een naturapolis prima is omdat zij met de meeste ziekenhuizen en specialistische zorgaanbieders contracten hebben en daarom zou een restitutiepolis niet nodig zijn. Die voorstelling van zaken klopt voor een groot deel, maar niet geheel. Het gaat niet om het gecontracteerde ziekenhuis maar de gecontracteerde behandeling daar zit het misverstand. Het is mogelijk dat u als patiënt in een gecontracteerd ziekenhuis een behandeling krijgt die niet gecontracteerd is. Het gevolg is dan dat die behandeling maar voor een gedeelte vergoed zal worden. Het gaat nu nog maar om een beperkt aantal behandelingen, maar toch. Hoe komt u erachter wat wel en niet onder de polis gedekt is? Het antwoord: De verzekering eerst bellen.

De CZZV geeft geen advies over welke polis u het beste zou kunnen nemen. Maar bedenk het volgende:

Zolang u gezond bent kijkt iedereen naar de laagste premie en zodra u ziek bent wilt u de beste behandeling. En op het moment dat u de dekking van de polis hard nodig heeft en die

polis heeft ongewenste beperkingen dan kunt u dat op dat moment niet wijzigen.

- **De aanvullende verzekeringen**

Het zal duidelijk zijn dat wij op dit moment evenmin kunnen beschikken over de premies van de aanvullende verzekeringen. De Aanvullende verzekeringen zijn: het pakket Compleet, met zg. toppings, anders gezegd met enige variatie mogelijkheden (zie de site van IAK) en het uitgebreide pakket Comfort Plus. De verwachting is dat Compleet nauwelijks zal stijgen en dat de stijging van Comfort Plus op ca. 4% zal uitkomen. Deze laatste stijging is teleurstellend omdat deze stijging eigenlijk niet nodig zou hoeven zijn. De stijging bij Comfort Plus wordt voornamelijk veroorzaakt door de post fysiotherapie. Sinds 2006 hebben ieder jaar te maken met een stijging t.g.v. meer "verbruik" aan fysio. Dat kan niet waar zijn, de totale stijging sinds 2006 is zodanig dat onze gepensioneerden zo krakemikkig zijn geworden dat we ca.10x zoveel fysio nodig hebben. Een verzekering is voor onverwachte problemen maar kennelijk hebben we te maken met on-eigenlijk gebruik, b.v. te veel of onnodige behandelingen, verkapte fitness trainingen e.d. Dat is jammer want zo jaagt men zelf de premie op.

We merken op dat in Comfort Plus de mogelijkheid bestaat om periodiek een gezondheidstest te laten uitvoeren net zoals die vroeger door Philips voor mensen

boven de veertig ook werd aangeboden. Verder heeft Comfort Plus ook een voorziening om een sportkeuring te doen, niet zo gek voor de gepensioneerde die ineens bedenkt dat het nodig is om veel meer aan sport te doen. Deze twee zaken blijken niet erg bekend te zijn.

Evenmin is bekend dat de AV's extra dekking geven bij behandeling in het buitenland. Bij Compleet tot 100% van de in Nederland geldende tarieven. Voor Comfort Plus geldt tot max. 200% van de geldende Nederlandse tarieven. Dit is echter geen automatisme, men moet wel eerst toestemming van de verzekeraar vragen! Veel mensen die alleen een basispolis hebben blijken dit punt over het hoofd te zien.

NAMENS DE COMMISSIE  
ZORG & ZORGVERZEKERING,  
THEO TROMP



# Klachten Zorgverzekering?

*Met enige regelmaat krijgt de Federatie de vraag waar moet ik naar toe als ik klachten heb over de mijn zorgverzekering. Het gaat dan uiteraard voornamelijk over mensen die deel uitmaken van het zorgcollectief 1482 van IAK/VGZ. Hierbij een uitleg van onze Commissie Zorg & Zorgverzekeringen (CZZV) met betrekking tot dit onderwerp.*



- Collectief of geen collectief, de zorgverzekering (curatieve zorg) is en blijft een individueel contract tussen de verzekerde en de verzekeraar.

- Het gevolg is dus dat u bij klachten allereerst bij de zorgverzekeraar moet zijn, de FPVG/CZZV heeft daar in principe niets mee te maken. Echter mocht de klachten- afhandeling niet goed of niet juist verlopen dan kan dat voor het collectief wel van belang zijn. Indien er meerdere vergelijkbare klachten zijn dan neemt de CZZV contact op met IAK om na te gaan of er niet een structureel of generiek probleem is. Soms blijken er in de software van de "site" van de verzekeraar boven te komen waar men zich niet van bewust was om een enkel voorbeeld te noemen.

- Hiermee is de positie van de CZZV aangegeven, we kijken vooral naar generieke klachten en die proberen we op te van-

gen. Hiervoor overleggen wij tenminste twee maal per jaar met IAK, of zoveel vaker als nodig is. De CZZV is er in principe niet voor heel individuele klachten.

- Mocht u echter van mening zijn dat u toch niet goed behandeld bent door de verzekeraar dan kunt u met de CZZV contact opnemen en die zal dan de zaak zo nodig met IAK bespreken. Wat leert de ervaring ons: veel klachten hebben te maken met de wetgever en minder met de verzekeraar en dat wordt niet altijd duidelijk met alle verwarring van dien. Dat is niet vreemd de Zorg is zo complex dat sommige beleidsmaatregelen van de overheid niet uit te leggen zijn. In de overblijvende gevallen blijkt dat in ca. de helft van die gevallen er toch nog een oplossing of compromis mogelijk is. In het resterende deel van klachten lopen we tegen de regels van de zorgwet en de convenanten van de overheid aan.

Kort en goed de CZZV wil graag op de hoogte zijn van de problemen die u tegenkomt en zo nodig proberen wij te helpen.

U kunt dan contact opnemen met een van de leden van de CZZC:

Theo Tromp, 0499-474827  
Jaap Hoekzema, 040-2468777  
Ronald Rueb, 040-2833685

Als u een vraag stelt via de Federatie, zal het secretariaat die vraag uiteraard naar de CZZV doorsturen.

COMMISSIE ZORG & ZORGVERZEKERING

# De vrouw van 100 miljard



In dit geval betrof het de pensioenen. Een dossier dat steeds maar complexer leek te worden. Aanvankelijk was ze optimistisch geweest. Nederland had het beste pensioensysteem ter wereld en dat toekomstbestendig maken moest toch wel lukken. Maar gaandeweg werd het moeilijker en stroperiger. Er waren ook zoveel wensen en mogelijkheden, maar ook tegenslagen.

Het bleek dat veel mensen eigenlijk geen verandering wilden, vaak de ouderen, dacht ze. Er waren ook mensen, vooral jongeren, die het wel anders wilden. Het moet individueler, flexibeler, riepen die dan.

Dan waren er ook nog instanties, zoals Financiën, die begerig keken naar die grote pensioenpot, zeker in deze crisistijd. En er was de toezichthouder, die het pensioensysteem als een risico zag en ongeveer niets naliet om eisen strenger te maken en rekenrentes te verlagen.

*De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zat op haar werkkamer en keek nadenkend in de verte. Ze gunde zichzelf een reflectiemoment. Een moment om een onderdeel van haar portefeuille eens rustig te overdenken.*

En aan haar de taak om het iedereen een beetje naar de zin te maken. En dat had ze gedaan. Ze had de pensioenopbouw verlaagd. Daardoor was minder premie nodig en kwam er meer belastingafdracht over een wat hoger loon. Financiën zijn zin. Ze had de buffereisen opgehoogd. De Nederlandsche Bank tevreden.

Ze had een nationale pensioendialoog gestart. Daarin kon iedereen in Nederland meepraten over een nieuw stelsel en verlangens daarover uiten.

Ze had voorbeelden laten uitwerken van een individueler en meer flexibel systeem. En wat was er nou eigenlijk van al dat werk terecht gekomen?

Wat hebben de mensen waar het om gaat er aan gehad? Goed beschouwd bitter weinig. De pensioenen zijn al jarenlang niet geïndexeerd, veel zijn er zelfs gekort. Gepensioneerden lopen in koopkracht soms al 10% en meer achter. De recente verlaging van de rekenrente van DNB maakt dat alleen nog erger. De verlaging van de opbouw gaat er voor zorgen dat jongeren straks een fors kleiner pensioen krijgen dan nu.

En dan de nationale pensioendialoog. Was dat niet eigenlijk een farce. Een paar honderd mensen bezochten de bijeenkomsten, inclusief medewerkers van het departement en het organiserende eventbureau. Wat nou nationale dialoog.

# Juridische reserve

En dan de ideeën over individueler en flexibeler. Een bolleboos had al snel uitgerekend dat de overgang naar zo'n systeem € 100 miljard zou kosten, te betalen door de pensioenleggers zelf.

Op haar leesclub had iemand haar al eens begroet met: "Zo daar hebben we de vrouw van 100 miljard". Grapje natuurlijk. En nu, heel recent, blijkt dat een van de leuke dingen van het flexibelere systeem, namelijk pensioengeld inzetten voor de eigen woning niet kan, ... het is moeilijk inpasbaar in het huidige wettelijk kader. Er treden aanzienlijke juridische risico's op rondom gelijke behandeling op grond van leeftijd.

Dit is geen vrolijke reflectie, denkt de Staatssecretaris. Waar deed ze het ook allemaal weer voor? Voor de mensen in het land, natuurlijk. En wat is het resultaat tot nu toe? De ouderen hebben minder en de jongeren krijgen straks minder. Dat kan toch de bedoeling niet zijn.

Ze pakt de telefoon. Ja, Diederik, zegt ze, als er wordt opgenomen, met mij. Ik heb er nog eens goed over nagedacht. Het pensioendossier, we zijn niet goed bezig.

JEDEE



In een artikel in het Senioren Bulletin van mei j.l. heeft het dagelijks bestuur van de Federatie voorgesteld het Fonds juridische reserve een permanent karakter te geven. In dat artikel is aan de contribuanten aan het fonds gevraagd hun bijdrage voor onbepaalde tijd voort te zetten. Het dagelijks bestuur memoreerde dat het ook in de toekomst nog van belang kan zijn de mogelijkheid te hebben juridisch op te kunnen treden richting Philips of Philips Pensioenfonds. Bovendien zijn er ook op landelijk en politiek niveau nog altijd bedreigingen in de vorm van aantasting van de belangen van gepensioneerden. Reden genoeg om een permanente juridische reserve te hebben.

Het is verheugend nu, na enkele maanden, te kunnen vaststellen dat er in het algemeen positief is gereageerd op deze oproep van het dagelijks bestuur. Slechts een gering aantal mensen heeft de gestorte bijdrage teruggevraagd en uiteraard gekregen terwijl daartegenover een aantal

personen de eerder beloofde bijdrage daadwerkelijk heeft gestort. Per saldo is het bestaande niveau van het Fonds op deze wijze in slechts geringe mate teruggelopen.

Met deze ontwikkeling heeft het Fonds nu een permanent karakter gekregen waarbij het oorspronkelijke karakter van de voorwaardelijke teruggave is komen te vervallen. Wij gaan ervan uit dat diegenen die hun bijdrage niet hebben teruggevraagd, zich hierin kunnen vinden.

Indien in de toekomst de gelden uit dit fonds ingezet gaan worden, dan zal het dagelijks bestuur daar uiteraard over communiceren. Vooralsnog is tevens besloten om het beheer van het Fonds, ter bewaring en zonder beschikingsrecht, ondergebracht te houden bij de Stichting Fonds Philips Senioren.

HET DAGELIJKS BESTUUR



# KWARTAALVERSLAG

DERDE KWARTAAL 2015

## 1. In het kort

- De beleidsdekkingsgraad per 30 september 2015 bedroeg 112,6%
- Het rendement van 1 juli tot en met 30 september 2015 bedroeg -1,6%
- Het pensioenvermogen per 30 september 2015 bedroeg € 17.382 miljoen
- De beleidsdekkingsgraad van Philips Pensioenfonds ligt per 30 september 2015 onder de wettelijk vereiste dekkingsgraad. Dat betekent dat de financiële buffer van het Fonds onvoldoende is en dat het eerder dit jaar bij De Nederlandsche Bank ingediende herstelplan van kracht blijft. In het herstelplan is beschreven hoe het Fonds ervoor gaat zorgen dat de beleidsdekkingsgraad weer op het niveau van de vereiste dekkingsgraad komt.

## 2. Financiële positie Philips Pensioenfonds

De financiële positie van Philips Pensioenfonds wordt onder andere beoordeeld aan de hand van de dekkingsgraad. Een dekkingsgraad van 100% betekent dat een pensioenfonds precies genoeg vermogen heeft om zijn pensioenverplichtingen na te komen. Mede als gevolg van de financiële 'spelregels' die zijn vastgelegd in het zogenoemde Financieel Toetsingskader (FTK), kunnen op dit moment de volgende dekkingsgraden worden onderkend.

### - *Actuele dekkingsgraad*

De actuele dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen het vermogen van een pensioenfonds en de pensioenverplichtingen (alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen) die daar tegenover staan.

De actuele dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds bedroeg per 30 september 2015 107,7%.

### - *Beleidsdekkingsgraad*

Sinds 1 januari 2015 wordt de dekkingsgraad ook op een andere manier vastgesteld, waardoor deze minder afhankelijk wordt van dagkoersen: dit is de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. Een pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te gebruiken als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld beslissingen over indexatie. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of een pensioenfonds voldoende buffers heeft.

De beleidsdekkingsgraad van Philips Pensioenfonds bedroeg per 30 september 2015 112,6%.

### - *Vereiste dekkingsgraad*

De vereiste dekkingsgraad geeft aan hoe hoog de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds wettelijk moet zijn. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad, dan beschikt het pensioenfonds over een financiële buffer die voldoende is. Deze buffer dient om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen. Is de beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad, dan is de buffer onvoldoende groot. De hoogte van de vereiste dekkingsgraad verschilt per pensioenfonds en is onder andere afhankelijk van het beleggingsbeleid. Hoe meer risico in het beleggingsbeleid wordt genomen, hoe hoger de vereiste dekkingsgraad.

De vereiste dekkingsgraad van het Fonds bedroeg per 30 september 2015 117,0%.

Bedragen in miljoenen euro's

	2015			2014
	Einde 3 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 2 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 1 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 4 <sup>e</sup> kwartaal
Pensioenvermogen <sup>1</sup>	17.382	17.761	19.647	17.849
Pensioenverplichtingen	16.135	15.547	17.435	15.647
Actuele dekkingsgraad	107,7%	114%	113%	114%
Beleidsdekkingsgraad	112,6%	114%	114%	n.v.t.

#### Actuele ontwikkelingen

Pensioenfondsen moeten voor het berekenen van hun dekkingsgraad gebruikmaken van een door De Nederlandsche Bank voorgeschreven rente. Vanaf 15 juli 2015 wordt deze rekenrente op een andere manier berekend. Door deze wijziging is de dekkingsgraad lager geworden en de pensioenopbouw duurder. Deze effecten komen bovenop de gevolgen van de financiële spelregels die sinds begin 2015 van kracht zijn. Door de nieuwe rekenrente is de actuele dekkingsgraad met circa 2 procentpunten gedaald. Dit was een belangrijke oorzaak van de daling van de dekkingsgraad in het derde kwartaal. Een andere oorzaak was de sterke daling van de aandelenbeurzen in het derde kwartaal. Deze daling werd veroorzaakt door zorgen over een lagere groeiverwachting van de Chinese economie en de gevolgen hiervan op de wereldeconomie.

Het effect van de nieuwe rekenrente op de beleidsdekkingsgraad zal geleidelijk te zien zijn, omdat deze het gemiddelde weergeeft van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden.

### 3. Beleggingsresultaten Philips Pensioenfonds

Het beleggingsbeleid gaat uit van een beleggingsportefeuille met een vaste verdeling tussen vastrentende waarden en zakelijke waarden. Met deze verdeling is er een goede kans op het halen van onze ambitie, een pensioen dat zijn koopkracht behoudt, zonder dat de risico's te groot worden<sup>2</sup>. De vastrentende waarden bestaan grotendeels uit relatief veilige beleggingen. Denk hierbij aan staatsobligaties en bedrijfsobligaties met een spreiding binnen en buiten Europa. De meer 'risicovolle' beleggingen vallen onder de zakelijke waarden. Met deze beleggingen wordt beoogd meer rendement te behalen. Denk hierbij met name aan de beleggingen in aandelen en onroerend goed.

Bedragen in miljoenen euro's

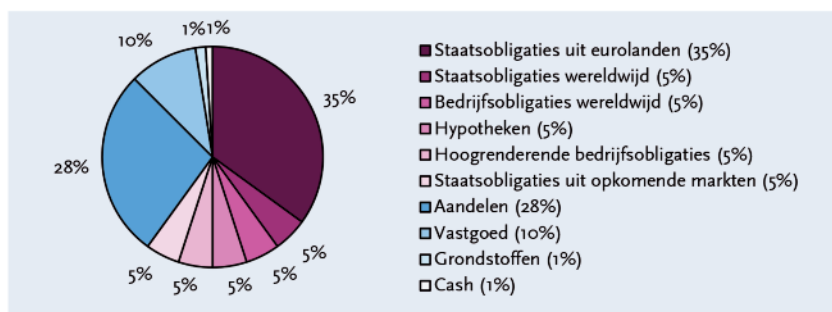
	2015			2014
	Einde 3 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 2 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 1 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 4 <sup>e</sup> kwartaal
Belegd vermogen <sup>3</sup>	17.518	17.922	19.788	17.835

<sup>1</sup> Het pensioenvermogen geeft de omvang van de financiële middelen van het Pensioenfonds weer zoals meegenomen in de berekening van de dekkingsgraad. Tussen het pensioenvermogen en het belegd vermogen zit een verschil. Dit verschil bestaat uit een aantal posten die wel of niet meegenomen mogen worden in enerzijds het pensioenvermogen en anderzijds het belegd vermogen. Een voorbeeld hiervan is de premiereserve. Deze is wel meegenomen in het belegd vermogen, maar mag niet meegeteld worden in de berekening van de dekkingsgraad en zit daarom dus niet in het pensioenvermogen.

<sup>2</sup> In de scenario's die het Fonds in dit verband gebruikt, wordt uitgegaan van een terugkeer, op termijn, naar (vanuit historisch perspectief) 'normale' verhoudingen op de financiële markten en dus naar een hogere rente. Dit is overigens een gebruikelijke aanpak. Als die terugkeer naar 'normale verhoudingen' niet gebeurt, komt het waarmaken van de ambitie in gevaar. Het Algemeen Bestuur is zich terdege bewust van het feit, dat een scenario van langdurig lage rente tot de mogelijkheden behoort.

<sup>3</sup> Het belegd vermogen geeft het totaalbedrag van de beleggingen van Philips Pensioenfonds weer. Het belegd vermogen zoals hier getoond betreft het 'belegd vermogen voor risico fonds' (van toepassing voor zogenoemde uitkeringsovereenkomsten). De 'beleggingen voor risico deelnemer' (bij zogenoemde premieovereenkomsten) zijn niet inbegrepen in het hier getoonde 'belegd vermogen'. Deze beleggingen zijn vermeld in paragraaf 4 van dit kwartaalverslag.

De strategische verdeling van de beleggingsportefeuille is als volgt: 60% van het vermogen wordt belegd in vastrentende waarden en 40% van het vermogen wordt belegd in zakelijke waarden. Op de volgende pagina wordt getoond hoe het belegd vermogen van het Fonds strategisch verdeeld is over de verschillende beleggingscategorieën. De paars-gekleurde beleggingscategorieën vallen onder de vastrentende waarden. De blauw-gekleurde beleggingscategorieën vallen onder de zakelijke waarden.



Meer informatie over het beleggingsbeleid van Philips Pensioenfonds is te vinden op de website:

[www.philipspensioenfonds.nl/beleggingsbeleid](http://www.philipspensioenfonds.nl/beleggingsbeleid)

Er zijn verschillende risico's die van invloed zijn op de financiële positie van Philips Pensioenfonds. Zo hebben renteontwikkelingen en de ontwikkeling van de inflatie grote invloed op de mate waarin het Fonds de toekomstige pensioenen (inclusief indexatie) kan betalen. Naast de beleggingen in vastrentende waarden en zakelijke waarden koopt het Fonds daarom nog extra 'bescherming' om de invloed van die risico's deels af te dekken. Deze extra bescherming tegen het rente- en inflatierisico is geen onderdeel van de benchmark. Met nadruk wordt erop gewezen, dat de extra bescherming de risico's slechts ten dele afdekt. Er zijn scenario's denkbaar, waarin het realiseren van de ambitie van een geïndexeerd pensioen desondanks in gevaar komt. Een van die scenario's is dat van een langdurig lage rente. Zie ook de voetnoot op de vorige pagina.

In de onderstaande tabel worden de volgende rendementscijfers gegeven:

- Totaalrendement zonder de bescherming tegen het rente- en inflatierisico. Dit cijfer kan worden afgezet tegen de daarbij behorende benchmark.
- Totaalrendement waarin de bescherming tegen het rente- en inflatierisico is meegenomen. Hier is geen benchmark voor beschikbaar.

	Philips Pensioenfonds 3 <sup>e</sup> kwartaal 2015 1 juli – 30 september	Benchmark 3 <sup>e</sup> kwartaal 2015 1 juli – 30 september
Totaalrendement (exclusief afdekking rente- en inflatierisico)	-1,5%	-1,5%
Totaalrendement (inclusief afdekking rente- en inflatierisico)	-1,6%	n.v.t.

Het totaalrendement van de portefeuille (exclusief afdekking rente- en inflatierisico) bedroeg dit kwartaal -1,5%. Het negatieve rendement werd hoofdzakelijk veroorzaakt door een sterke daling van de aandelenbeurzen gedurende dit kwartaal. Ook categorieën als grondstoffen en staatsleningen uit opkomende markten lieten forse verliezen zien. Beleggers vluchtten richting veilige beleggingen, waardoor Euro-staatsobligaties en wereldwijde staatsobligaties in waarde stegen. Het totaalrendement van de portefeuille (inclusief afdekking rente- en inflatierisico) bedroeg dit kwartaal -1,6%.



#### Vergelijking met benchmark

Philips Pensioenfonds beoordeelt de beleggingsresultaten door deze te vergelijken met een objectieve maatstaf (benchmark). De benchmark behaalde dit kwartaal een rendement van -1,5%. Het rendement van de portefeuille, exclusief afdekking rente- en inflatierisico, was dit kwartaal gelijk aan dat van de benchmark.

## 4. Beleggingen voor risico deelnemer

Philips Pensioenfonds had in 2015 twee regelingen die zijn gebaseerd op een individuele beschikbare premieregeling, waarbij het directe beleggingsrisico bij de deelnemers ligt: het Structured DC-plan van het Philips Executives Pension Plan en de prepensioneringsregeling van het Philips flex pensioen. Beide regelingen zijn gesloten voor nieuwe deelnemers.

In het onderstaand overzicht is de totale waarde van de beleggingen voor risico deelnemers weergegeven. De daling van de waarde tussen het tweede en derde kwartaal van 2015 hield verband met de verkoop van beleggingen in het Structured DC-plan van het Philips Executives Pension Plan. De waarde van de verkochte beleggingen is, afhankelijk van de keuze van de deelnemer, aangewend voor pensioeninkoop in het Philips flex pensioen ES of overgedragen naar de beschikbare premieregeling voor Executives en Senior Directors die door Philips is ondergebracht bij ABN AMRO.

Bedragen in miljoenen euro's	2015			2014
	Einde 3 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 2 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 1 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 4 <sup>e</sup> kwartaal
Beleggingen voor risico deelnemer (waarde)	136	271	315	282

In de prepensioneringsregeling heeft de deelnemer de mogelijkheid om het beschikbare premiedeel te beleggen in drie verschillende fondsen: het aandelenfonds, het obligatiefonds en het geldmarktfonds. Voor deelnemers die gebruikmaken van de standaard beleggingsmethode, het Dymix-systeem, wordt mede op basis van leeftijd een beleggingsportefeuille samengesteld. Het uitgangspunt van het Dymix-systeem is dat het risico en de samenstelling van de beleggingsportefeuille afhankelijk zijn van onder andere de leeftijd van de deelnemer. Een beperkt aantal deelnemers heeft een zelfgekozen beleggingsmix.

In onderstaande tabel is het totale beleggingsrendement van alle beleggingsfondsen van de beschikbare premieregelingen tezamen weergegeven. Op de website [www.philipspensioenfonds.nl/prepensioneringsregeling](http://www.philipspensioenfonds.nl/prepensioneringsregeling) zijn op maandbasis de rendementen van de prepensioneringsregeling per beleggingsfonds terug te vinden.

Totaalrendement beleggingen voor risico deelnemer	2015
	3 <sup>e</sup> kwartaal 2015 1 juli – 30 september
	1,9%

## 5. Financiële situatie: herstelplan

De beleidsdekkingsgraad van Philips Pensioenfonds ligt sinds 1 januari 2015 lager dan het wettelijk vereiste niveau. Dat betekent dat de financiële buffer van het Fonds onvoldoende is. Het Fonds heeft daarom een herstelplan op moeten stellen. In dit herstelplan is beschreven hoe het Fonds ervoor gaat zorgen dat de dekkingsgraad van het Fonds weer op het niveau van de vereiste dekkingsgraad komt.

### *De kern van het herstelplan*

Het uitgangspunt van het herstelplan is dat het Fonds met voortzetting van het huidige beleid weer op de vereiste dekkingsgraad kan komen. En dat de pensioenen dus niet verlaagd hoeven te worden. De verwachting is dat, uitgaande van de in het herstelplan gehanteerde uitgangspunten, voor het herstel ongeveer drie jaar nodig is. Zolang de dekkingsgraad het niveau van 116% niet heeft bereikt (dit was de vereiste dekkingsgraad op het moment van vaststelling van de zogenoemde indexatiestafel) worden de pensioenen niet verhoogd door indexatie.

Op <http://www.philipspensioenfonds.nl/financiepositie> is onder het kopje 'Handige downloads' de kern van het herstelplan te downloaden.

## 6. Crisisplan

Alle pensioenfonds in Nederland zijn verplicht een crisisplan op te stellen. In het crisisplan van Philips Pensioenfonds staat beschreven wat het Algemeen Bestuur gaat doen als het Fonds in een crisissituatie terecht komt of dreigt te komen. Een samenvatting van het crisisplan is te vinden op <http://www.philipspensioenfonds.nl/financiepositie>

### *Financiële positie van het Fonds in gevarezone 'hoog gevaar'*

Indien de dekkingsgraad lager is dan 116%, maar hoger dan 100%, spreekt het Fonds van een gevarezone 'hoog gevaar'. Het vermogen van het Fonds is dan nog altijd groter dan de waarde van de verplichtingen, maar het Algemeen Bestuur kent dan geen indexatie toe. Bij een dekkingsgraad lager dan 110% is dat overigens wettelijk ook niet toegestaan.

## 7. Ontwikkelingen verzekerdenbestand

Philips Pensioenfonds zag het aantal pensioenopbouwers, pensioenontvangers en houders van een premievrije polis in het derde kwartaal licht dalen.

	2015			2014
	Einde 3 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 2 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 1 <sup>e</sup> kwartaal	Einde 4 <sup>e</sup> kwartaal
Pensioenopbouwers	13.894	13.939	14.023	14.243
Pensioenontvangers	56.569	56.693	56.838	57.184
Houders premievrije polis	30.657	30.803	30.944	30.988
<b>Totaal</b>	<b>101.120</b>	<b>101.435</b>	<b>101.805</b>	<b>102.415</b>

*De cijfers in dit kwartaalverslag hoeven niet noodzakelijkerwijs overeen te komen met de cijfers in publicaties die later verschijnen. Dit in verband met mogelijke correcties in cijfers na de verschijningsdatum van dit kwartaalverslag.*



# Agenda

## *FPVG-vergaderingen:*

- |                    |                            |
|--------------------|----------------------------|
| <i>17 november</i> | <i>DB-vergadering</i>      |
| <i>19 november</i> | <i>Bestuursvergadering</i> |
| <br>               |                            |
| <i>8 december</i>  | <i>DB-vergadering</i>      |
| <br>               |                            |
| <i>5 januari</i>   | <i>DB-vergadering</i>      |
| <i>14 januari</i>  | <i>Bestuursvergadering</i> |
| <i>19 januari</i>  | <i>DB-vergadering</i>      |
| <br>               |                            |
| <i>2 februari</i>  | <i>DB-vergadering</i>      |
| <i>16 februari</i> | <i>DB-vergadering</i>      |